ՇԱԲԱԹ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24—6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1915

Կ. ՊՈԼԻՍ, Բ· ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 462

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԱԹԵՐԹ

Հրատարակիչ՝
ՀՐԱՉԵԱՑ ՏՊԻ-ՆԵՐՄԻԼԵԱՆ
Պատ. Տնօրէն՝ Վ. ՀԱՆ. ԹՈՓՃԻԵԱՆ

Հասցէ՝ Պազար Օղլի Ճաուէնի
Ա. ԱՐԱՔՍԵԱՆԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

10 ՓԱՐԱ
Թիւէճօճ 124 Պոլիս

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈԼԻՍ ԵՒ ԳԻԼԻՍԻ Տարեկան (300 թիւ) Ղրշ. 80
» » Վեցամսեայ (150 թիւ) » 40
» » Եռամսեայ (75 թիւ) » 20

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐՈՎ՝ ամէն տեսակ պզտիկ կ'ընդունուին։

Բարենպաստակ Հաստատութեանց եւ Շրջառիւեռու վերարերեալ պզտիկը ԶՐՈՒԱԲԱՐ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՒԻՆ։

سیاسی وادبی ارمنیجه یومی غزته

صاحب امتیازی: حراچیادر نرسیان

مدیر مسئولی: واحان طوشکیان

اداره: پاب عالی جاده سنده نومرو ۷۳

PANPER-VERTCHINE LOUR
Journal Arménien Quotidien
Politique et Financier.

Յրեւելեան Պատերազմ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ (Բ. Տարի 8րդ Օր)

Սամ. Ընդհ. Բանակատեղիէն, Հոկտ. 23 բուով.—

Ա.—Տարտանէլի ճակատին վրայ իսկ առաւօտեան կրակի կռիւը չարունակուեցաւ։ Առաջաբլանեան մէջ ամրացուածքներէ զրաղող թշնամի զօրախումբերը մեր հետապահ զօրախումբերուն պահպանի կրակներուն զոհ ելլել սրգիրուեցան։ Հոկտ. 21ին Քէմիքլի Լիման զրաւուշ թշնամի մարտանաւերը մեր ինդանոմանիներուն կրակներով հարկադրուեցան նահանգիստէն բացուիլ և արձակուած առնրնէն 3 առնր զրահաւորի մը և առնր մը ժամակոյ փոխադրանաւու մը դպան։ փոխադրանաւն մէջ ալ պատճառաւ կրակ ծագեցաւ և նաւաթիղ մը զինքը իրեն կապկրով քաշելդ ատրաւ դէպ ի արեւմուտք։ Մարզանքով զրազող թշնամի զօրամասակի մը ոդդուած մեր ինդանոմանիներուն կրակին ազդեցութենէն զերծ մնալու համար անհանգստացաւ որ անմիջապէս աշտեղ թշնամին կարկիր Ատրի դրոշ պարզեց։ Հոկտ. 22ին Քօրֆիլանեան մէջ չեզնկայգրեմնաւոր Ինգլ բացերը նկած լրատար Նաւ մը բաց գիւղ մը հզոր Ինգլ գիւղը երկու ժամաւ չափ ռմբակոծեց և մէկ երկու խանութ քանդեց։

Բ.—Մեւս ճակատներուն վրայ փոփոխութիւն չկայ։

ՌՈՒՍ ԳԵՐԻՆԵՐ ՏԻՒՐՒԿԻ ՄԷՋ

Ռուս գերիներու կարաւան մը, որ կը բաղկանայ սպաներէ եւ զինուորներէ եւ կ'ուղղուի դէպի Սվաղ, Տիւրքիկ հասած է։ (Մ.)

ՌՈՒՍԻԱՅ ՀԱՐԱՒ· ՊԱՐՈՒԿԱՍՏԱՆԻ ՀԻՒՊԱՏՈՒՄՆԵՐԸ

Վիեննա, 4.—Ռէյթէն կը հետագրեն թէ Նարակատարի ռուս հիւպատոսները եւ կանչուեր են Թէհրանի ռուս դեսպանատան հրամիրը է ռուսահպատակները, մեկնիլ երկրէն։ (Մ.)

Պալքանեան Երկիրներ

ՊՈՒԼԿԱՐԵԻՍԵՐՊ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԶԵԿՈՅՑ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՖԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԻՔՆԵՐ

ՍՕՖԻԱ, 5.— (Պուլկար հետագրական գործակալութենէն.— Պաշտօնական զեկոյց նոյ· 4ի գիշերուան զործողութեանց մասին).—

Մեր զօրաբաժիններէն Տ ուան Սօքոպանիա տեղը Ալէքսինացի ուղղութեամբ նիշի ուղղեալ սաստիկ պատերազմներէ վերջ ամրութեան առնելեան և հիւսիսային ճակատի յաջողապոհ գիրքերը զրաւելով 400 գերի բռնեցինք և զրաւեցինք 2 թնդանօթ և 2 մէզանօթի կառք։ Քնանէվոգրաֆի վրայ երկաթուղիին վրայ վարչաշրջ մը, 103 վագոն և խոտ շատ ահռելի զործերներ զրաւեցինք։ Սմբրաւճռալի հարաւային կողմը, ֆրանսական յեռուղ գերագանց ուժեր մեր վրայ յարձակում զործեցին, սակայն սաստիկ սուինաւոր յարձակումներով ետ մղեցինք զանոնք, մեծ կորուստներ ուղղ անոնց։ Ֆրանսացիներուն հետ պատերազմը կը չարունակուի թնդասաո մեզ, Ռըթոպոլ-Մոնիպլքա-Կրավա ճակատին վրայ։ (Պ.)

Պալքանեան Երկիրներ

ՊՈՒԼԿԱՐԵԻՍԵՐՊ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԶԵԿՈՅՑ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՖԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԻՔՆԵՐ

ՍՕՖԻԱ, 5.— (Պուլկար հետագրական գործակալութենէն.— Պաշտօնական զեկոյց նոյ· 4ի գիշերուան զործողութեանց մասին).—

Մեր զօրաբաժիններէն Տ ուան Սօքոպանիա տեղը Ալէքսինացի ուղղութեամբ նիշի ուղղեալ սաստիկ պատերազմներէ վերջ ամրութեան առնելեան և հիւսիսային ճակատի յաջողապոհ գիրքերը զրաւելով 400 գերի բռնեցինք և զրաւեցինք 2 թնդանօթ և 2 մէզանօթի կառք։ Քնանէվոգրաֆի վրայ երկաթուղիին վրայ վարչաշրջ մը, 103 վագոն և խոտ շատ ահռելի զործերներ զրաւեցինք։ Սմբրաւճռալի հարաւային կողմը, ֆրանսական յեռուղ գերագանց ուժեր մեր վրայ յարձակում զործեցին, սակայն սաստիկ սուինաւոր յարձակումներով ետ մղեցինք զանոնք, մեծ կորուստներ ուղղ անոնց։ Ֆրանսացիներուն հետ պատերազմը կը չարունակուի թնդասաո մեզ, Ռըթոպոլ-Մոնիպլքա-Կրավա ճակատին վրայ։ (Պ.)

ՆԻՇ ԱԼ ԻՆԿԱՒ

ՍՕՖԻԱ, 5 (Ասիպզական, ժամը Դուկէս).— Պուլկար հետագր. գործակալութիւնը կ'ըսէ.—

Պուլկար զօրաբաժին մը ժամաւ Նիշ բազաքը։ (Պ.)

ՍՕՖԻԱ, 5 (Պաշտօնական).— Երեք օր չարաչար ճակատով սաստիկ պատերազմներէ վերջ Նիշի ամրութիւնը մեր ձեռքը իջնաւ կէս օրէ վերջ ժամը 3էն ի վեր, պուլկար զրօշը կը ծածանի Նիշի վրայ։ (Մ.)

ՇՈԳԵՆԱԻԻ ԳՆՈՒՄ

ՍՕՖԻԱ, 3.—Պուլկար կառավարութիւնը ատրիական ընկերութիւնէն չոգենաւ գնեց Դանուբ մը վրայ բանեցնելու համար։ (Մ.)

ՊԷՏԷԼ ՏՈՒՈՂՆԵՐԸ

ՍՕՖԻԱ, 5.—Պէտէլ տալով զինուորակոչն ծառայութենէ զերծ կացուցուած 21էն 30 տարեկանները 45 օրուան ժարզանքի մը համար զէնքի տակ կանչուելոյան։ (Մ.)

ՌՈՒՍԻԱ՝ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԴԷՄ

Վիեննա, 3 (Ռատպատ).— Զոր· Բոսկօֆ հրամանատար անուանուած է այն ռուսական ուժերուն որոնք Պուլկարիոյ դէմ պիտի գործեն, ինչպէս կը տեղեկացուի Սթոքհոլմէն։ (Մ.)

ՄԱՆԱՍՔԻՐԻ ՎՐԱՅ

ՊԵՐԼԻՆ, 4.— «Թան» հետեւեալը կը տեղեկանայ Ամէնքէն.—

Քէօրրիւլլէն Մանասթրրի վրայ քալող Պուլկարները հասան Պազարձա լուր։ Սերպերը կը նահանջեն Բէրլեբէլին եաեր և Մրչեւ Մանասթրր, որու ժողովրդը Ռուսատան կը գազթէ։ (Պ.)

ՊՈՒԼԿԱՐ ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԽՕՍՔԵՐԸ

ՍՕՖԻԱ, 5.—Պուլկարիոյ դատական նախարարը կատզին Բօրօֆ յայտարարած է թէ՝ Ռուսիոյ մէջ ժամանակ առեղի ունեցած նախարարական փոփոխութիւնը կը նշանակէ թէ Ռուսիա հաշտութեան փափաքող է։ Բիչնալը յայտարարելէ վերջ նաեւ թէ Անգլիոյ բանակին փճացումէն վերջ արշաւախումբ մը պիտի զրկուի Եգիպտոս և այդ կերպով պիտի ապահովացուի Հնդկաստանի և Անգլիոյ ճամբան, պարզած է թէ՝ Եգիպտոսի արշաւանքը զործադրելու և յաջողելու համար պէտք եղած զիտական պայմանները պիտի պատրաստուին։ Կասրատին Բօրօֆ ըսած է յետոյ թէ Սերպիոյ ցամաքային զօրքերը կրնան ազատ ելլել Ալպանիոյ լեռներէն միայն ձմրան վերջերը։ Ֆրանսացիք ու Ֆրանսացիք վերջ ի վերջոյ պիտի ստիպուին հեռանալ բայց նախարարը յետոյ բացատրելով կարեւորութիւնը այն յաջողութեանց զոր Պուլկարիա ունեցաւ Բայրաչինի չրջակայքին, ըսած է թէ զինակից բանակները նոր միացում մը պիտի ունենան։ Աւելցուցած է նաեւ թէ, երէկ Համաձայնական ուժերու թիւը հասցուած էր հանդիսին, Գերմանիա անոնց իրարանցիրին հետ անչատ անչատ հաշուութիւն կրնելու պիտի հասնի։ Վիճելի խնդիրներուն համար դեսպանները հարց մը տեղի պիտի ունենայ և պատերազմէն յետոյ ժամերու մէջ ազատ նատարկութիւնը իրը հիմ պիտի ընդունի և Պուլկարիա ալ խիստ շատ օգտուներ պիտի քաղէ։ (Ի.)

420 ՎԱԿՕՆ ՌԱԶՄ ՆԻՒԹ

ՊՈՒՔՐԻՇ, 4.—Հոս ասղի խնդրիները կը գրեն թէ 420 վակոն ռազմանիւթ բեռցած վեց գերմանի չոգենաւեր Դանուբէն անցան Պուլկարիոյ հասմար (Թ. Լ.)

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ

ՊԵՐԼԻՆ, 4.— Պերլինի խնդրները Սոֆիային կ'իմանան թէ պուլկարներէն յարաբերութիւնները բացայայտօրէն ատելի բարեկամական կ'ըլլան։ Պուլկար կառավարութիւնը Յունաստանի իմպլատած է ոչ միայն յորներ պատասխանը իր երկրէն, այլ նաեւ կարգ մը նախնական նիւթեր և ուրիշ ապրանքներու Զանիցելոս պատասխանը հասաւ։ (Լ.)

** Ամէնքի մէջ հետաքրքրական «Նէա Էլլաս» խնդիրը յանախօրէն կը դրէ թէ հակառակ կառավարութեան հերքումներուն Պուլկարիոյ և Ռուսատանի միջեւ բանակցութիւն տեղի կ'ունենայ Գերմանիոյ միջնորդութեամբ։ (Ի.)

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ՊԱՏՃԱՌԱԾ

Տօքթ. Տիլօն Հառաջն «Տէյլի Թելէկրաֆ» քաշած մէկ հետագրին մէջ հերքելով այն լուրերը թէ Պուլկարիոյ մէջ կարգ մը խռովարարներ պատահած են և թէ ժողովրդին մէջն ալ խռովութիւն կայ, կ'ըսէ.—

Պուլկարիոյ մէջ, կառավարութիւնը և ազգը Գերմանիային գոհ ուրիշ ոչ մէկ տեղ չտեսած ատաքանի միացած և հաստատած է թէ Ռուսատան պիտի չյուսահատի իր նպատակներուն։ (Թ.)

ԱՒՍՏՐԻԱԳԵՐՄԱՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՍԵՐԲԻՈՅ ԴԷՄ

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ

Վիեննա, 5.—Օրիէնի հաղաքին մէջ կռուղ զօրքերը երէկ իրենց պաշտպանական չարժումներով դրաւեցին Մէջի Մօղիքա լեռը չարձակմամբ, Կրահովայի արեւմտակողմը, և դրաւեցին զարտասանան զօրքը որ կը գրաւէր զայն ու անոնցմէ մէկ մասը գերի վարեցին։ Նոյնպէս Թէկսիլեէի արեւելակողմը ասնհանգստութեան մէկ քանի բարձունքներ գրաւուեցան մեր զօրքին կողմէ։ Ամբողջովին հարաւակողմը, յատկապէս ձախակողմը մեր զօրքերը գրեթէ առանց թշնամի ուժերու առջեւ պարզեցին գարտասանան հողի վրայ գտնուած մէկ քանի դիրքեր։ Զոր· Ֆոն Քէօվէսի բանակը Արիլեէի մօտ և Զաչօքի հարաւակողմը ետ մղեց Սերպերը լեռներուն մէջ։ Նոյն բանակին գերման զօրքը կը մօտենայ Քրալիէվոյի կրաւզայի հարթին արեւելակողմի բարձունքներէն անդին յառաջացող ատաբէմատաս զօրքը ետ դրեց թշնամի վերջապահները։ Զոր· Կոլվիցի բանակը մօտ Բարաչինի Պուլկար Ա· բանակին յառաջխազացումը կը չարունակուի։ (Պ.)

Ձեռ կ'ուզէր առանձին գանուիլ մեռած հետ, կատարելու կրկնապէս փրկարար իր գործը, և փախչիլ հեռանալու համար հոն, հեռուն, դէպի Գորմէրէ··· դէպի Զազացքը··· Ուսի կառք մը կանչեց և թեթեւօրէն ոտքը ցատքեց։

— Գ Գաբրիէլը եկաւ, հարցուց զուար բացող ծառային։

— Այո՛··· տիկին։

— Ետաձնց է։

— Հիմա եկաւ···։

— Աւելի՛ արագ։

Լիւսիլ առանց պիտարկի հանելի փութալու, անմիջապէս պզտիկ սրտոր վազեց, ուր կ'սպասեցնէին մայրն ու հայրը։

— Նեղոզութիւն կը խնդրեմ, սկսաւ ցոփութիւն, ուշ ձեացիր··· անհնկալ···։

Գաբրիէլ՝ հեգնոտ նայուածքով, ծաղրածու քերնով, դլուխ խեթեւ խոնարհում մը րրաւ։

— Մարդ միշտ միաքը գրածը չի կրնար բնել, ասելցուց նոյնքան վարպետ գարձուածքով մը։

— Մանաւանդ Բարիզի մէջ, այնպէս չէ՞։

— Այնէնէն աւելի ևս գիտեմ այդ սիրելի բարեկամս հետս։

— Հանեցէք նամիկ ուրեմն, հրամիրեց Լիւսիլ, որ կ'ուզէր, չնորհալի, հանելի եւ փութկոտ երեւալ։

Հանգարտաբէն, պատշաճօրէն, գործի մարդի տեսարանեցաւ Լուի ժէ, ամով չինուած յայն ու կակուղ բազկաթոռին վրայ։

Եւ, ծանր, ծանր, ամէն մէկ խօսքը կշռելով, հետեւանքը աչքի առջեւ ունենալով, հարցուց։

— Գ. Բիչո Մարիէլը լա՞ւ է։

— Գ. Բիչո Մարիէլ՞, կրկնեց Լիւսիլ ժպտունելով։

— Այո՛, յարեց Գաբրիէլ։

— Ձեմ գիտեր կարգադրեց երիտասարդուհին։

— Սակայն··· հիմայ իր քովէն կուգաք··· տակտէն կէս ժամ չկայ։

— Կը սխալիք։

— Վստահ եմ։

— Մի կրցեր է ձեզի այդպէս տեղեկութիւն մը հաղորդել։

— Դէ՛ք։

— Ե՛ս։

— Այո՛, սիրելի զաւակս··· Հապա թէ ձեր նախկին սիրահարին անտեր առի, և զուք այնպէս մը այլայլեցաք որ, նոյն իսկ ուշքերս գոց պիտի կարենայի տեսնել ձեր վրդովմունքը։

Ամիչ ալ, Լիւսիլ բերանեց որ անօգուտ, նոյն իսկ վտանգաւոր պիտի բլլար այդ մարդուն հետ խաղալ, իսկոյն իսկ անկեղծ, խիղճի բնաւորութիւնը գնդեց դիքը։

— Էհ սրեմն, այս ալ կ'ըլլայ··· իրաւ է։ Բիչո Մարիէլը անտեղ չիտնայ··· Թերեւս ևս աւելի լրատեղ կուգայիք։

— Մե՛ն, բղաղեց ծերուկ սատանան, տկարօրէն։

— Թերեւս սատար նեռանիք իրաւ բանիլու համար··· բայց ամէն բանէ առաջ ևս կը սիրեմ ճշդուած դիրքերը։

— Ես ալ։

— Ահա թէ ինչպէս մենք առեղծուած ենք ուկզուկ հասկնալու համար։ Բաւ Լիւսիլ ոչ նուազ ճարպանրիեամբ։

Որովհետեւ, հիմայ, ամէրը գարձած իր անձին, չանձն առած պաշտօնը մինչեւ անդին յանելու պատրաստ, չատ աւելի ապէկ գիմուած էր կռուելու համար, քան ինչ որ կը կարծէր այդ ծերուկ ապուհար։

Շարունակելի

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ· ԾԱԽՈՂ ԿԻՆԸ

Է— ՄԻՆՉԵՒ ԱՆԴԻՒ ԾԱՅՐԸ

«Այո՛, ամէնայն ապահովութեամբ միտնաս ազգ կս ինձի վերագարձնել։ Իմ համբերս պիտի չտզարտէ անոր հետագայ։ Գիւղական գեղիւնն ու ազատ օդը արդած են այն ուժգին բուրմունդները ու մոլութեանն ինդապրոր, ուր ինչնական ապրելոյդ։ Մարմինով ու հոգի առողջ գիւղացին եմ հիմայ։ Այնուա գնդեցիկ եմ··· հանդիստներու մէջ ազատած եմ ալ··· կ'ուզե՞ս աւելի ազնիամ··· կ'ուզե՞ս որ իրը անհերքելի ապացոյց կտեմ մազերս, որոնց մէջ հակառակ արծաթի ներկի մը թելեր սպրդած ըլլալուն՝ ուսերս իմ փար կը տարափիին, կ'ուզե՞ս որ քաղաքացս ձանրացնեմ, կ'ուզե՞ս որ ինչդիչքս կերպարանափոխ ընեմ մոդնելու համար անցիալը։ Ո՛չ, ես պատրաստ եմ ամէն զոհողութեան··· որովհետեւ այնուա միայն մայր բլլալ կ'ուզեմ։

Բոլոր այս ծրագիրները փսփսալով՝ Լիւսիլ Պուլոա հասեր էր։

Փաղաղոյնի մը զարկը իրեն ազդարարեց որ հիշդ ատեն էր ատեն գառնալու։ Գաբրիէլը պիտի չգար։

Լիւսիլ չէր ուզեր զայն դժգոհ ձգել ապացնելով, որ կ'աճապարէր շատ մը ճամբել, կասկածներ չարցնելու համար անոր մէջ։

Ետ դարձաւ։

Ամէն ինչ կարգին էր։ Ծերուկ Ֆորմէրէ ինքզինքը կորսնցուցած էր։ Ան ալ ինչ որ ըսուեցաւ՝ ամէն ինչ ընդունեցաւ։ Ինչ որ ալ ըսուի՝ ան ալ ամէն ինչ կը հաստատէ։

Ամէն ինչ կարգին էր։ Ծերուկ Ֆորմէրէ ինքզինքը կորսնցուցած էր։ Ան ալ ինչ որ ըսուեցաւ՝ ամէն ինչ ընդունեցաւ։ Ինչ որ ալ ըսուի՝ ան ալ ամէն ինչ կը հաստատէ։

ԳԵՐՄԱՆ ԶԵԿՈՅՑ

ՊԵՐԼԻՆ, 5.—Մօրավիկայի հատին մէջ գրաւուեցան Արիլեէն մօտ գտնուող բարձունքները։ Զաչօքի հարաւակողմէ անցանք Եպիքա-Բիանիէսի կատարէն։ Քոպլէնիքի լեռնոտ հատամասին երկու կողմերէն մեր զօրքը ետ մղեց թշնամին և հետապնդելով գայն, հասաւ Կոյկէսքա Մօրաւոյի հիւսիսային եզերքը։ Քրայիէվոյի երկու կողմերը, ուր այս կռիւներուն մէջ 1200 սերպ գերի վարեցին, ու այս կռիւներուն մէջ 1500 սերպ գերի վարեցին։ Կրուզա գետին արեւելակողմէ կռիւին բանակը ետ մղեց թշնամին Կոտաչիցա-Մանգարովոյ գիծէն սկսելն, չարձակուած գրաւեց Լուկովոյի հարաւակողմի բարձունքները և Մօրաւոյի հովտին մէջ ուսա Քոպրիա, Քրէնիվիցա ու Բաբային քաղաքները։ Այս կռիւներուն մէջ մեր զօրքը 1500 սերպ գերի վարեց։ (Պ.)

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

ՄԱԾ-ԴՈՒԶԱՅ ՆԻՔՕԼԱՅԻ ՄԵԿ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Վիեննա, 3.—(Ռատպատ).— Մեծ-դուքս Նիքոլայ առաջարկած է պատպանդականի մէջ ձեպ ի կոմկա և իր հրամանատարութեան տակ գրուեցած բանակը գրկել Պալքանեան ռազմապաշտօնի։

ԴԷՊԻ ՄԱՆԱՍՔԸՐ ԵՒ ՀՐԱՒԷՐ ՄԸ ԽՕՍԼԻՈՅ

ԼՕԶԱՆ, 5.—կարգ մը զրոյցներ կը չրջին թէ Համաձայնականք Ապպանական ճամբով զինուորականներ առաքեցեր պիտի կատարեն գէպի Մանասթրր։ «Ինան» կը հրատրէ Իտալիան գրաւելու Ապպանիոյ կարեւոր կէտերը և արմատը գրկելու Սերպիան։ (Ի.)

ՋՕՐ· ԺՕՖՐԻ ՏԵՍԱԿԷՏԸ

ՄԵԼԱՆԻՒ, 4.—Լճանոցի մէջ մանաւանդ կերպով զուժարուած նախարարաց խորհուրդի մը մէջ, որոշուած է ընդունիլ ֆրանսական վերին հրամանատար Զոր· Ժօֆրի կողմէ յայտնուելով գէպի Պալքանեան ռազմապաշտ նոր արշաւախումբի մը առաքման դէմ պարզուած տեսակէտը։ Ի.

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՕՖԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

«Թան» կը քննարկէ Ամէնքի խնդրոյն Համաձայն, Գաբրիէլ Համաձայնութիւնները նոր գիմում մը պիտի կատարէ Զայիմիս գաՀիճին մօտ, նոր առաջարկներով։

Թէեւ Համաձայնութեան Ամէնքի գեսպանները անհամաձայն են նոր առաջարկներուն մա-

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԶԱՅԻՄԻՍԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱԾ

ԿԱԻՆԱԲԻՒ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

ՊԵՐԼԻՆ, 4.— Ամէնքէն կը հետագրեն Համաբ.— ամերիկ· Ժողովին մէջ զինուորական ծրագիրներուն վրայ վիճաբանութիւն կատարուած պահուն դէպք մը պատահեցաւ պատերազմական նախարարին և Վէնիզէլոսեան մեծամասնութեան մէջեւ։ Վարչապետ Մ. Զայիմիս յայտարարեց թէ նախարարական ազգնապ մը ակնկալելու է, ու թնդրեց ժողովէն նիստերը չհատցնել մինչեւ որ նոր գահիճ կազմուի»։

Ամէնքէն կը հետագրեն ամոյն Գին Համաբ.— «Մ. Զայիմիս կէս օրին թագաւորին մատոյց Դահլիճին հրաժարականը։ Հանգիստնիզէլոսեան թերթերը հաստատ կը նկատեն գրեան· ժողովին յաժանութիւն»։ (Պ.)

** «Թան» կը գրէ այս առաւօտ թէ իր ստացած մանաւանդ անկեղծութեանց համաձայն, Յունաստանի մեծագործը գահլիճին կազմելիքները պիտի յանձնէ Կոնարիսի, որ իր նախորդին հետեւած վարանոտ բազաքականութիւնն փոխարէն, աւելի չեզոքութիւն մը պիտի պահէ և Համաձայնականներուն հետ չպիտի քայէ։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՌ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ամէնքէն հետաքրքրական տեղեկութեանց համաձայն, Քառասուն Համաձայնութիւնը նոր գիմում մը պիտի կատարէ Զայիմիսի գահլիճին մօտ, նոր առաջարկներով։

Թէեւ Համաձայնութեան Ամէնքի գեսպանները անհամաձայն են նոր առաջարկներուն մա-

սին, բայց Վէնիզէլոսեան Թերթերուն գրածին նայելով, կ'ենթադրուի թէ Համաձայնութիւնը Ճաննատանի տասը օր միջոց պիտի տայ, իր դիրքը ճշդելու համար։ Այլապէս պէտք է որ զօրքերը ցրուէ։ Կառավարական Թերթերը պատասխանելով կը յայտարարեն թէ Համաձայնութեան նոր դիմումը ոչ մէկ ապդեցութիւն չպիտի գործէ դահլիճին որոշման վրայ և չպիտի կրնայ բաբեփոխել անոր ընթացքը։

Վէնիզէլոսեան Թերթերը նոյն իսկ աւելցուցած են թէ Համաձայնական տէրութիւնք չատ խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ ի Ճաննատանէ դէմ, բայց Ամէնքի անգլ. դեսպանը յայտարարած է թէ այդ մասին Լանտոնէն ոչ մէկ տեղեկութիւն չունի։

Զայիմիսի դահլիճին մէկ անդամը յայտարարած է այս մասին Թերթի մը հետ։ — Առայժմ պատճառներ չունինք կարծելու թէ Համաձայնութիւնը մեզի դէմ նամանօրինակ ծանր միջոցներ կը պատրաստէ։ Մենք պիտի հետեւինք միմիայն մեր գծած քաղաքականութեան որ հաստատապահն է հեղինէն չափերուն։

Ամէնքէն կը հաղորդուի թէ Անգլիա դարձեալ սկսած է հալածել հեղինէն ատենաբանները։ Հեղինէն չոգենաւ մը որ ցորեն և ուտելիք բեռցած էր, Մալթա վար գրուած է։ Եգիպտոսի անգլ. իշխանութիւնք մեծ դժուարութիւններ կը յարուցանեն հեղինէն դեսպանին որ ցորեն և բրինձ հայթայթել կ'ուզէ։

Զայիմիսի դահլիճը դիմումներ ըրաւ, բայց առ այժմ պատասխան չստացաւ։ (Լ.)

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԿԸ ԽՕՍԻ

ՊՈՒԽԱՐԷՇ, 4.—«Ամէրըալ» Թերթը կը գրէ թէ վարչապետ Մ. Պրաթիանու երեսփոխաններուն և ազատական կուսակցութեան գումարած ժողովին մէջ տեղեկացուցած է թէ արտաքին քաղաքականութեան մասին չպիտի կրնայ յայտարարութիւններ ընել, որովհետեւ ներկայ կացութիւնը զգուշաւորութիւն կը պահանջէ։ Մ. Պրաթիանու ըսելէ վերջ թէ ամէն ռումանացի պատասխանատու անձնաւորութիւն կատակից է ազգային նպատակին, և թէ ատկայն Ռումանիա արկածախնդրական քաղաքականութեան մը չպիտի հետեւի, յայտարարած է.—Ճիշդ չէ թէ նպատակը առիթները կորսուած են։ Բանակին ալ աւելի կատարեալ և ալ աւելի աժան գնով սպառազինուած չըլլալը, պատերազմին սկիզբէն ի վեր Գերմանիոյ դէմ խօսքեր ընող «Ազգ. Ճարժումին» կատակիցներուն սխալէն առաջ եկաւ։ (Թ. Է.)

ՍԵԼԱՆԻԿ, 4.—Աթէնքի «Ամթինիա» Թերթը կը տեղեկանայ թէ Ռուսիա իա կեդրոնի տէրութեանց հետ համաձայնութիւն մը կնքած է, որու համեմատ մինչեւ Պալքանեան պատերազմին վերջը չեզոք պիտի մնայ. պատերազմէն յետոյ ալ գործի պիտի ձեռնարկէ Գեսարապիան պրաւելու համար։ (Ի.)

ՁԻՆԱՓԱՌ ԵՂԱԾ ՌՈՒՍ ՆԱՒԵՐ

ՊՈՒԽԱՐԷՇ, 4.— Դանուբի սերպիական եզերքին Ատարեագիմաններուն կողմէ գրաւման հետեւանօք, ռումանական իշխանութիւնները առնէն նաւատորմիղները տարին և զինաթափ ըրին չատ մը ռուս նաւեր ածրանք Սերպիոյ համար զէնքեր և ռազմամթերք բեռցած էին։ Այս նաւերը ռումանական եզերքները ապատանած էին։

ՊԵՐԼԻՆ, 4.—Թուրն-Սէվերինէն Պուքրէշի «Էքօքա» Թերթին կը հաղորդուի.—Քրուժանի գանուելեան նաւատանգիստին մէջ գանուող ռուսական մարտանաւերը Քրակուէվացի գրաւումէն վերջ զինաթափ եղան։ 860 հոգիէ բաղկացեալ սանդ նաւազախումբը արգէն մեծ մասամբ Քէօսթէնճէ դրկուեցան, իսկ մնացեալներն ալ այսօր դէպի նոյն քաղաքը ճամբայ պիտի հանուին։ (Մ.)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Իտալական «Սէքօլօ» Թերթին Լանտոնի Թղթակիցը իր Թերթին ուղղած հեռագրի մը մէջ կ'ըսդծնէ թէ Ռուսանիա և Ճաննատան ի նպատա Քառեակ Համաձայնութեան պատերազմի միաք չունին, և յայտնելով թէ անոնք առուգութիւնը չատատած, կարգ մը պայմաններ առաջարկած են կ'ըսէ.—Ճաննատանի համար գրոյց կը չըլլէր թէ որպէս զի Քառեակին ինպատա պատերազմին միջամտէր պայման կը դնէր որ 300,000 հոգիոյց ուժ մը զրկուի Պալքանեան ռազմադաշտը։ Այս անգամ ալ Ռումանիոյ համար կ'ըսուի թէ պայման գրած է 400,000 հոգիի առաքում։ Ռուսիոն կառավարութիւնը սա տեսակ հաշիւ մը կ'ընէ.—Քառեակ Զինակցութեան (Գերմանիա—Աւստրիա—Թուրքիա—Պուլկարիա) Պալքաններու մէջ ունեցած ուժը կը բաղկանայ 900,000 հոգիէ, որոնց 400,000ը գերման և աւստրաւմաճառ և 300,000ը պուլկար զինուորներ են։ Ասոր դէմ սերպիա կան ուժը կը ներկայացնէ հազիւ 300,000 հոգի (թշգ-թակիցը կ'ենթադրէ թէ հոս կը չափազանցէ)։ Այն պատգային երբ Ճաննատան միջամտէ, այս ուժը հազիւ պիտի յանգի 500,000ի։ Ուստի ամէնէն ծանր բեռը Ռումանիոյ պիտի վիճակի։ Հետեւաբար պէտք է որ Քառեակ Համաձայնութիւնը առ նուազն 400,000 հոգի զրկէ Պալքանեան ռազմադաշտը։

Միւս կողմէ ապրուիլն կը պատճառէ այն իրողութիւնը թէ Ռումանիոյ մէջ, Քառեակ Համաձայնութեան վտանգին դէմ դնելու համար ցարդ ոչ մէկ միջոց ձեռք առնուած չէ, հակառակ անոր որ Պուլկարիա երեք ամիսէ ի վեր միացած էր Գերմանիոյ հետ։ Վերջապէս թէ Ճաննատան եւ թէ Թուրմանիա պատերազմի պիտի մտնեն միմիայն այն պարագային երբ զինակիցներուն դէմ գործողութիւնները պէտք եղած չափով զօրք ապահովին և բացարձակապէս հաստատուի թէ յաղթականը Քառեակ Համաձայնութեան կողմը պիտի լլայ։ Վերոգրեալները բաւական են ցոյց տալու թէ Ռումանիոյ եւ Ճաննատանի Քառեակ Համաձայնութեան հետ ընթանալու պարագան այլ եւս անկարելի է։ (Թ.)

Եւրոպական Պատերազմ

Ֆրանսայի Թորիդպարանին մէջ

Մ. ՊՐԻԱՆ Ի ՃԱՌԸ

ՊԵՐԼԻՆ, Նոյ. 4.—Բարիզէն կը հեռագրուի ամսոյս 3ին.—Պրիանի դահլիճը այսօր ներկայացուց Թորիդպարանին։ Մ. Պրիան կարգաց Նախարարական յայտագիրը որ կ'ըսէ.—Մենք մեր բոլոր կորովը և մեր բոլոր միաքը պիտի ուղղենք որոշ, արագ ու վճիռ օրուընթացքը վարչ և անոնց գործադրութեանը վրայ։ Կառավարութեան դիւաւոր գործն է օգուտ քաղել ազգին բոլոր առոյգ ոյժերէն, զանոնք բաժնելով պատերազմին պէտքերուն համաձայն և թիմի հասցնել բոլոր ճիգերն ու կենսունակութիւնները հայրենիքին։ Ան որ տկարութիւն ցոյց տայ, պիտի պատժուի, պատասխանատուութիւնները հաստատուելէ ետք։ Ամէնէսիկ այս է հիմը կառավարութեան ծրագրին։ Մէկ հոգ միայն ունինք, հայրենիքին պաշտպանութիւնը. մէկ նպատակ միայն ունինք, յաղթանակ։ Ներքին երթեք ունեցած չէ աւելի արժանի բանակ մը յաղթելու։ Պէտք է անոր հայթայթել այս մասին բոլոր միջոցները։ Այս հերթականութեան քաջութիւնը իրարաքանչիւր օր ճառագայթ մը կու կ'աւելցնէ Ֆրանսայի փառքին չքեղութեանը վրայ։ Այսպիսի բանակով մը ու այսպիսի հրամանատարով մը ամէն յոյս տածել ներելի է։ Հետեւաբար, երկիրը որ պատրաստ է ամէն զոհողութիւններու, կրնայ իրաւամբ և առանց բնաւ չտարակուսելու պատերազմին իրագործութիւններէն, պահել հանդարտութիւն ու պատգարեհնութիւն։ Կառավարութիւնը հոգ պիտի տանի մանաւանդ զիւրացնելու հակակշիռը իր գործերուն Թորիդպարանին միջոցաւ և նկատի պիտի առնէ նաև գրաքննութեան թնդիրը։ Այսպէս, ազգին, խորհրդարանին ու կառավարութեան միջեւ համերաշխութիւնը պիտի հաստատուի նաև ապագային և անոր վրայ չնկրով պիտի չարունակենք պատերազմը մինչեւ վախճան, այսինքն մինչեւ որ ձեռք բերենք յաղթանակը որ պիտի վարձէ թշնամին գրաւեալ բոլոր հողերէն, և ոչ միայն այն հողերէն որ կը տառապին արշաւանքէ մէկ քանի ամիսէ ի վեր, այլ նաև անոնցմէ որ այնքան տարիներէ ի վեր նեմարկուած են իրեն։ Ֆրանսա չէ խոտուած խաղաղութիւնը։ Դիմագրաւելով ամէն զրկութիւններու, ամէն բան ըրած է պահպանելու համար խաղաղութիւնը։ Ֆրանսա զոհն է կանխամտածեալ յարձակումի մը զոր ոչ մէկ սպիեզատկանութիւն կրնայ արդարացնել։ Ֆրանսայի հարկադրեցին պատերազմը, զոր անկիւ ընդունեց անվերկիւղ։ Ֆրանսա այն ատեն միայն կանգ պիտի առնէ, երբ թշնամին պարտուի և անկարողութեան մատնուի։ Ֆրանսա այն ատեն միայն պիտի կնքէ հաշտութիւն, երբ վերահաստատուի իրաւունքը յաղթանակով. այն ատեն միայն երբ ձեռք բերէ բոլոր երաշխաւորութիւնները անհրաժեշտ մը համար։ Դաշնակից ժողովուրդները այս նպատակին պիտի հասնին իրենց գործնական ու սերտ հետեւողութեամբ որ իւրաքանչիւր օր աւելի ամրապնդուեցաւ Ճաննի յարելովը 1914 Սեպտեմբեր 5ի հետաձայնութեան, որով Դաշնակից սէրութիւնները հանդիսաւորապէս յանձն առին առանձին հաշտութիւն չկնքել։ Սակայն մենք այն կարծիքէն ենք թէ Դաշնակից ազգերուն ճիգերուն ներդաշնակումը կրնայ և պարտի ըլլալ աւելի կատարեալ և աւելի արագ գործելու ընդունակ, օրգան ալ զօրաւոր ըլլայ սակայն ատկա, զանազան ռազմադաշտերուն իւրարմէ ունեցած հետաքրքրութիւններ պատճառաւ։ Այսու հանդերձ մենք վճռած ենք իրագործել այս կատարեալ ներդաշնակութիւնը աւելի սերտ ու աւելի ժամերիմ չփումով մը, Սպարապետ Ժոֆրի հետերթութիւնը Իտալիա և Անգլիա, իրեն ընծայուած ընդունելութիւնը այն տեղ և դաշնակից ընդհանուր ապագայութիւնն առած որոշումները արգէն մայ աւելի Դաշնակից ազգերուն հետաձայնեցնել իրենց գործելու այժմու և ապագայ եղանակը։

Սերպիոյ կոչին վրայ Ֆրանսա անոր զրկեց անմիջապէս օգնութիւններ։ Կատարեալապէս հետաձայն ենք անոր։ կառավարութեան հետ, Պալքանի մէջ զինուորական ձեռնարկը վարելու մասին։ Ֆրանսա եւ իր դաշնակիցները չպիտի ընեն ոեւէ բան որ ոչ մէկ սոսկալի դրութիւնը աչքերնիս հրացուցը կը հրաւիրէ։ Թերմանիոյ այժմու զինուորական գործողութիւնը Պալքանի մէջ, գլխաւոր կարգը անցաւ, որովհետեւ իր յարձակողականը Ֆրանսական եւ ռուսական ճակատներուն վրայ, խորտակուեցաւ։ Թերմանիա հիմայ այս փոփոխութը կը մաղնէ եւ այս կերպով կը փորձէ հետապատ պահել աշխարհի կարծիքը այնքան ամիսներ անցնելէն ետք առանց տեղի ունենալու ծանուցեալ յաղթութիւնները գերման ամբարձակ բթամտականով մը, ու երբ տկարութեան նշաններ կ'նկատին երեսին։ Թերմանիոյ յոյսերը պիտի վրխպին։ Կեդրոնական ալրութիւնները պիտի կրնան յաղթահարել, բայց չպիտի կրնան մինչեւ վերջը արդիլել իրենց պարտութիւնը։ Մենք թշնամիները բնաւ չենք կրնար յոյս դնել մեր կողմէ յոգնութեան կամ տկարութեան վրայ։ Զապահած ենք մեր գործը եւ ինչ որ ալ ըլլայ տեւողութիւնը, կ'ուզենք զայն չարունակել մինչեւ անհրաժեշտ ելքը։ Ցաղթելու կամք ունինք, եւ պիտի յաղթենք։»

Նախարարական յայտարարութիւնը երեսփոխանական ժողովին կողմէ ընդունուեցաւ բոլոր նատարանները ծափահարութիւններով։ Ընկերվարական Մ. Պարանովսքի հաստատութիւն յայտնեց յայտարարութեան եւ խնդրեց կառավարութենէն որ նախաձեռնութիւն ստանձնէ կազմելու համար հասարակաց պատերազմական խորհուրդ մը, որպէս զի դաշնակիցները կարենան հետեւիլ հասարակաց ծրագրի մը։ Մ. Պարանովսքի յայտարարեց թէ երեսփոխանները այժ պիտի տան կառավարութեան, եթէ անիսկ իրապէս ուժեղ եւ կառավարելու կարող երեւի։ Ընկ իրապէս ուժեղ եւ կառավարելու կարող երեւի։ Ընկերվարական Ռընօսքէ բաւ թէ պէտք է դաշնակիցները կերվարական Ռընօսքէ բաւ թէ պէտք է դաշնակիցները զինուորական եւ երմական ձեռնարկներուն մէջ բան զինուորական եւ երմական ձեռնարկներուն մէջ ամրութիւն եւ միութիւն ներմուծեն։ —Նախկին նախամրութիւն եւ միութիւն ներմուծեն։ —Նախկին նախագահ Մ. Պէռան յայտարարեց թէ վատահութիւն ունի բար Մ. Պրիանի վրայ որ չրջապատուած է երկրին պատիւը Մ. Պրիանի վրայ որ չրջապատուած է երկրին պատիւը ներկայացնող մարդոցմէ։ —Մ. Պրիան պատասխանելով ներկայացնող մարդոցմէ։ —Մ. Պրիան պատասխանելով զանազան հարցապնդութիւններուն, յայտարարեց.— «Քայլ զանազան հարցապնդութիւններուն, յայտարարեց.— «Քայլ են պատերազմին պայմանէն ի վեր երկրին մէջ յառաջ եկած դժգոհութիւնները։ Երկիրը չի վախնար հանրային վիճաբանութենէ իր գործողութիւնները։ Ամենաբանութեան ենթարկելէ իր գործողութիւնները։ Ամենաբանութեան ենթարկելէ իր գործողութիւնները։ վարչապետը յետոյ գովեց զօրքերուն պատասխանատուութիւնը ունէին եղերական ժամերուն։ ատասխանատուութիւնը ունէին եղերական ժամերուն։ Միահամուռ վատահութիւն կը պահանջեմ, բաւ, որ անհրաժեշտ է յաջողապէս կառավարելու համար։ Մեր մէջն անհամաձայնութիւն գոյութիւն չի կրնար ունենալ։ Կառավարել յաղթութիւն մը միայն կրնայ մեզ գոհացնել։ Տկարական խաղաղութիւն մը այն ատեն միայն կրնայ տրուիլ աշխարհի, երբ Ֆրանսա ու իր դաշնակիցները վերջապէս ձեռք ձգեն ժողովրդավարութեան ապատութիւնը։»

Երեսփ. ժողովը որոշեց փակցնել տալ Մ. Պրիանի ճառը, եւ 1ի դէմ 651 ձայնով ընդունեց օրակարգ մը, որով վատահութիւն կը յայտնուի կառավարութեան։ (Պ.)

Լոնտոնի մէջ յանձնաժողով մը

ԼՕՋԱՆ, 5.— Տրուած որոշումներուն արագ գործադրութեան համար, Լոնտոնի մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Համաձայնութեան բանակներուն պատկանող չորս զօրավարներէ։ (Ի.)

Իտալիա

Ճարտնեն ռազմանիւթ կ'ուզէ

ՎԻԵՆՆԱ, 4.— «Գօզէսբօնէնց Ռունտշաու» կը ծանուցանէ թէ Իտալիա Ճարտնէն խնդրած է իրեն ռազմանիւթ ղրկել։ (Մ.)

Ամերիկա դրամ կուտայ Քառեակին

ՊԵՐԼԻՆ, 4.— «Մօրնինկ Բօսթ» Թերթը կը հաղորդէ որ ըստ տեղեկութեանց «Ինիւ Եօրք Թայմզ»ի, Ֆրանսա Հարիւրին 7 տոկոսով 15 միլիոն ռօլարի դուժար մը պիտի ստանայ։ Ռուսիա ադէն աւելի բարձր տոկոսով 5 միլիոն տոլարի դուժար մը ստացած է։ (Մ.)

Զարիքօֆի պաշտօնը

Վիեննայէն կը հեռագրուի թէ Զարիքօֆ արտաքին գործոց նախարարութեան ժամանակաւոր վարիչ անուանուած է։ Սազոնօֆ, որուն առողջութիւնը խախտած է, արտասահման պիտի երթայ։ (Մ.)

Ինչպէս կը կռուին Իտալացիք

ՎԻԵՆՆԱ, 4.— Սպայ մը, որ ներկայ եղած Տոլոմայնի հարթավայրին վրայ մղուած կռիւներուն, կը պատմէ թէ Իտալացիք սկսան գործածել հեղձուցիչ գազեր պարունակող պօմպաններ։ Արդելքները խորտակելու համար, անոնք կը գործածեն երկար խողովակներ, որոնց ծայրը կայ պայթուցիկ նիւթի մը ժելաթինի նման։ այս գործիքները կը մխեն հողը, օդը հանել ուզած տեղերնին։ Իտալացի հետեւակազօրքին կուրծքը զրահով ծածկուած է։ Մ.

Ամենավերջին Հեռագիրներ

Ազգիս Թորիդպարանի մէջ
Սըր Լաս. Քըրզընի ճառը

ՊԵՐԼԻՆ, 4.— Լոնտոնէն կը հաղորդուի.— Երեսփ. ժողովին մէջ իր արտասանած ճառին մէջ, Սըր Լաս. Քըրզըն, բսաւ.—

Զինուորական գործողութեանց թատերավայրը հետզհետէ կը տարածուի և կ'ապառնայ հասնիլ Արեւելքի մէջ այն զօրութիւնը ուր Անգլիա կենսական չահեր ունի պահպանելիք։ 15 ամսուան պատերազմէ մը վերջ, կը տեսնենք որ մեր թշնամիները գրաւած են Պելճիքան, Ֆրանսայի մէկ մասը եւ ամբողջ Լեհաստանը։ Անոնք միւս կողմէ կ'ապառնան փճացնելու Սերպիան խիստ մօտ օրերու մէջ։

Կէլիպոլի կռիւները մեզի անհուն կորուստ պատճառեցին, սպանեալ և վիրաւոր, որոնց վրայ կուգան աւելցնել հիւանդութիւնները ալ որոնք ծանր վտանգ մը կը կազմեն։

Անգլիական ազգը խիստ մտահոգ է պատերազմին ցնցուցած ճակատներու վրայ տիրող կացութենէն և այս մտահոգութիւնը կ'արգարանայ ցարդ տեղի ունեցած զէպքերով։ Երբեք չկրցի հասկնալ թէ ինչպէս մեր բոլոր 22 նախարարները կրցած էին այնքան կոյր ըլլալ մինչեւ չկրնալ կռանելու առաջան այն ճակատագրական հետեւանքները զոր կրնար առաջ բերել ռազմանիւթերու պակասը և նկատի չառնել այն բացարձակ անհրաժեշտութիւնը որ կար զլուխ հանելու Տարտանէլի ձեռնարկը որ արդէն այնքան երկար առեւէ ի վեր կը ձնչէ մեր կռնակին վրայ, երկանաքարի մը պէս։

Այդ մասին գործուած առաջին սխալը եղաւ նաւատորմին արշաւանքը և երկրորդ սխալը զինուորներուն ցամաքահանումը որ 40,000 հոգի արժէց և որ գործուեցաւ չատ սակաւ ուժերով կարենալու համար յառաջանալ։ Երրորդ սխալը եղաւ Սալոնիկի ցամաքահանումը, ուր եւս 40,000 հոգի կորսնցուցինք։

Եւ այդ գժբաղդութենէն մինչեւ այսօր, կառավարութիւնը անկարող եղած է որոշում մը տալու։ Անհիկա պարտաւոր էր կամ կրնար չարունակել Տարտանէլի գործողութիւնը և կամ յաւգոյն էր որ եւս քաշէր իր զինուորները տեղի չտալու համար կորուստներու և տառապանքներու որոնք ամէն օր կը կրկնուին, առանց գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք ձգելու ամենազոյն յոյսի։

Դաշնիքին սխալմէ լաւ է խաղաղութեան ժամանակի համար, բայց ոչինչ չարժէր պատերազմի առնուած մը համար։ Պէտք է որ գաղիքին յաջորդէ ուրիշ մը որ բաղկանայ փոքրաթիւ անձերէ և որ սակայն ամէն օր գումարուի եւ ոչ թէ չաբաթը մէկ անգամ։ Պէտք է որ ունենանք նաեւ լաւագոյն ընդհանուր ապահովում մը։ Բայց պատերազմին սկիզբը ամենակարող ապահով ղրկուեցան եւ մեր ապահովում ակարացաւ։

Դահլիճին քաղաքականութեան ամենէն մեծ սխալը դրծուեցաւ Պալքանեան խնդրոյն մէջ։ Ոչինչ աւելի կը զարմացնէ ինձ, բայց եթէ դահլիճին Պալքանեան քաղաքականութիւնը։ Սըր Լաս. Կրէյ, Սեպտ. 28ին, ազդու օգնութիւն մը խոստացաւ Սերպիոյ։ Կը կարծէի թէ մեր դիւանագործական խորհրդականները երբեք այս կարգի յայտարարութիւն մը չպիտի ընէին, որպէսի առեն որ չէին լրացած պատրաստութիւնները։ Գոհունակութեամբ կ'արձանագրեմ այն որոշումը զոր ձանոյց այսօր Մ. Ասքուիթ Սերպիոյ օգնութեան փութալու մասին։ Բայց ըստ իս, այս որոշումը պէտք էր որ աւելի չաբաթներէ ի վեր։ Անհնդծրէն կ'ողջունեմ ապագայ քաղաքականութեան մասին վարչապետին յայտարարութիւնը։ Կ'ուզեմ յուսալ միայն թէ պատերազմի ծրագիրը հիմայ պատրաստուած է յստակ, որով և վճռական կերպով։ Պարտիմ աւելցնել սակայն թէ երբ հրաժարեցայ, սահնկ ծրագրի մը հետքը չկար։ Թանկագին ժամանակ մը կորսուած է։

Կը կարծեմ թէ վարչկանները հասած է որ ազգը գիտնայ այս բոլորը։ Խնդիր չէ գիտնալ թէ որո՞նք պիտի չաբունակեն պատերազմը, քանի է որ այդ պատերազմը գործուի սիսթէմով և ամենամեծ կորովով։

Մ. Էսմոն իր կարգին խօսեցաւ, ի վեր հանեց Իրլանտայի հաստատամտութիւնը։ Անիկա պահանջեց որ Մուվայի խնդրոյն առթիւ քննութիւն կատարուի։

Սըր Պէրեսֆորտ բսաւ.—

Մ. Ասքուիթի ճառը պիտի նպաստէ հանդարտեցնելու ազգին մտահոգութիւնը։ Տարտանէլի արշաւանքը սխալ քայլ մը եղաւ, սկիզբէն մինչեւ վերջ։ Միւս կողմէ ինչի կրնան ծառայել Սերպիա զրկուած 13,000 հոգին։ Հոն առ նուազն 200,000 հոգիի պէտք կայ և երկու ամիս պէտք է որ այսքան զինուոր ղրկուի հոն։

Ուրիշ երեսփոխաններ ալ քննադատեցին կառավարութեան քաղաքականութիւնը։ (Պ.)

Ֆրանսական ծերակոյտին մէջ

ՊԵՐԼԻՆ, 5.—Բարիզէն կը հաղորդուի.—

Առջի օր նախարարական յայտագիրը կարդացուեցաւ Ծերակոյտին մէջ որ ուժգնօրէն ծափահարեց զայն և յետոյ անցաւ օրակարգին։ (Պ.)

Լորտերու Ժողովին մէջ

ՊԵՐԼԻՆ, 5.—Լոնտոնէն կը հաղորդուի.—Լորտերու ժողովին մէջ ազատական Լորտ Տավիա յայտարարեց.

Այն օրէն ի վեր որ գահլիճը գոյութիւն ունի, կառավարութիւնը մասնաւոր ոչ մէկ կորով ցոյց չտար պատերազմին մասին։ Անգլիա ծանր տագնապի մը մէջ է։ Պէտք է գոնէ պաշտօնական դիակցիներ ընել անկարող զօրավարները։

Լորտ Պրօք յարձակեցաւ Մր. Ասքուիթի վրայ.—«Եթէ բաւ անվնասները կրցան ազատուիլ Մեծ-դէրբա Նիքրաքէն, մենք ալ կրնանք ազատուիլ Անգլօ իրէնոս»

Լորտ Մօրլէյ ցաւ յայտնեց Ասքուիթի յարձակմանց դէմ, բայց յայտարարեց թէ Լորտ Պրօք իրաւունք ունէր։ Ճառախօսը պարսաւեց անգլ. գրաքննութիւնը որ կը խեղաթիւրէ կարդ մը լուրեր, ինչպէս Պերլինի պաշտօնական դեկոյցները։

Վիճաբանութիւնը յետոյ յետաձգուեցաւ։ (Պ.)

Ազգ Դաւանիոյ դիրքը

ՈՕԹԷՐՏԱՄ, 4. —Լոնտոնէն կը հաղորդուի «Նիու Ռօթէրտամչ Քուրանթ»ի.— Լոնտոնի և գաւառներու Թերթերուն մեկնութիւնները կը հաստատեն այն տպաւորութիւնը թէ դահլիճին դիրքը ամրացած է Ասքուիթի ճառով։ Սըր Լ. Քըրզընի ճառը չէ կրցած նուազեցնել այդ ճառին յաջողութիւնը։ (Պ.)

ՊԵՐԼԻՆ, 4 — Լոնտոնէն կը հաղորդուի.— «Տէյլի Նիուզ» կը գրէ.—Մր. Ասքուիթի ճառը ամրապնդ Ռորիդպարանին քուէները չչանեցուց։ Բազմաթիւ երեսփոխաններ եւ արմատականներու փոքր խումբ մը ընդհակառակը ծափահարեցին Քըրզընի ճառը։ Ասիկա սկիզբն է կազմութեան նոր կուսակցութեան որ կազմուելու վրայ են եւ որուն հիմնէրէն կը զանազանուին բոլորովին։ (Պ.)

Պելճիքի մէջ

ՊԵՐԼԻՆ, 5.—Պուլկար էմիսարի Նախարար Մ. Թօնչէֆ և Հայր. Պարասուլ տեօրէն Մ. Սթօյանօֆ հոս հասան։ (Պ.)

ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ այսօրուան Կավրօշը։ Գին 10 փարա։

ՁԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵՆԷ բոլորովին կերած պատուար և պարկեշտ երիտասարդ մը կը փափաքի վաճառատան մը կամ ո և է հաստատութեան մը մէջ գործ մը գտնել։ Պատասխանատուութիւնը երաշխաւորուած է։ Դիմել խմբագրատեղեակ։

ՇԱՀՈՒ Է՝ յուսանկարի նոր գործիք մը, դիւրաժամչելի գինով։ Դիմել խմբագրատուն։

ԵՐԱՑԻ ՍԻՆԵՄԱՆԵՐԸ

ՍԻՆԵՄԱ ԱՄԷՐԻԿԷՆ այս չաբաթ օրուընէ սկսեալ պիտի ներկայացնէ ԴԱՄԷՎԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿՆԸՆ, որուն ֆիլմերը յատկապէս Եւրոպայէն բերուած են, գոհ ձգելու համար Սինեմա Ամէրիկենի հազարաւոր յաճախորդները։ Դամիլիազարդ Տիկինը զոր Սառա Պէրնարէ աւելի հրաշալի կերպով մարմնացուցած է՝ Օր. Լաքերիա, հայկական արուեստագիտարանէն, ունի 3000 մէթր երկարութիւն և 6 մասէ կը բաղկանայ։

ՍԿԻՏՏԱԼ, իմաստիէն թատրոնին մէջ, այս գիշեր Բաթէ եղբարց սիրելացուն կողմէ չքեղ երեկոյթ։ Գլխաւոր ֆիլմ՝ ՋԱՂԱՑՈՂԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ, 6 մասէ բաժնուած, հիանալի մեծ առաջ, ինչպէս նաև բնական տեսարաններ, զաւեշտ եւն։